

חיבור עברי

יחידת לחמוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בבחינה זו שישה נושאים (1 – 6) נושאים 1 – 4 כוללים קטעים לקריאה; נושא 5 כולל מובאה; נושא 6 ללא טקסט מלווה. עליך לכתוב חיבור (בהיקף של 2 – 3 עמודים) על אחד מהנושאים = 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) הקפד לציין את מספר הנושא שבחרת, ולהעתיק את כותרתו.
 - (2) הקפד על כתב ברור ועל תקינות הלשון, על כתיב נכון ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, נתונים וכדומה) רישום טיוטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה; רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

"געגוע לתמימות"

עפ"י כתבה מאת רונן ברגמן, בן 18.

כשאתה מבקש ממך (לא יהודי!) בחו"ל להצביע על מיקומה של ישראל במפת העולם והוא מניח את אצבעו על זאיר או אלבניה, או קזחסטאן, או קנדה - זה מדליק אצלך נורות קטנות במוח. אתה מנסה לתהות עד כמה הריחוק, השוני וחוסר הידע קיימים בין הנוער בישראל לבין דומיו בחו"ל, כששיחת ההיכרות נסבה סביב נושאים כמו השוואת מחירים בין רשתות ההמבורגרים בקנזס שבארה"ב לבין אלה שאצלנו, אתה מבין שהאדם הוא "תבנית נוף מולדתו". מצד אחד אתה קולט שיש מכנה משותף כלשהו בין בני הנוער האלה (מחשבים, מודרנה וכו'), אולם אע"פי שהתבנית של בני אדם נראית דומה מבחוץ, בכל זאת היא אינה דומה לאמיתו של דבר.

בשנה שעברה השתתפתי במשלחת נוער היוצאת במימון משרד החוץ ליעדים שונים, למפגש בלתי אמצעי עם נוער לא יהודי. לפני הנסיעה השתתפנו בסימנרים ושמענו שורה ארוכה של הרצאות בנושאים שונים וגם הסברים מוקדמים איך יהיה בארצו של הדוד סם; אבל רק שם, לפני כיתת תלמידים בני גילי בקנזס, או במיניסוטה, ראיתי שאני תבנית של נוף שונה מזו של האנשים האלה.

בתחילה התייחסתי לחוסר-התמצאות בסיסי של הצעירים האמריקאים שפגשתי, כאל איזושהי שאיפה (מכוונת או לא) לשטחיות ולקהות החושים הרגילה אצל אנשים "שבעים", שכל עולמם מתרכז סביב החיים הנוחים והחומריות. בהסתכלות עצמית הבנתי, שהחתירה שלי לידע ולימוד על העולם הסובב אותי, על ההיסטוריה האנושית, ובעיקר על מה שקרה במזרח התיכון ב-100 השנים האחרונות, אינה נובעת רק מגורמים אישיים, אלא גם ובעיקר מכך שהעבר, ההווה וגם העתיד שלי קשורים בטבורם לגורל שלי במקום הזה, בארץ-ישראל, ובזמן הזה.

למשל: במשך הסיור התחולל בארצות הברית מחול שדים סביב מינויו לשר הגנה של אדם בעל נטייה לטיפה המרה. שמיניסטים בארה"ב של אמריקה, שלמדו בבית ספר פרטי, די יוקרתי, לא ידעו כלל על הפרשה. מצד שני הם היו בקיאים מאוד בנוסחאות בפיזיקה ובידע רחב ולעומק של ספרות אנגלית שקספירית. אני לא מכיר שקספיר ואני לא יודע כמה תלמידים אצלנו יודעים את שקספיר, אבל אילו היה קורה אצלנו דבר דומה לזה, ששר הביטחון "אוהב את הבקבוק", לא הייתי יכול להרשות לעצמי, ואף אחד מבני גילי בישראל, שלא לדעת עליו. אני, שאמור להתגייס לצ.ה.ל. כמו כל נער ישראלי אחר, היה איכפת לי מאוד מי הוא שר הביטחון שלי, אבל שר הגנה אלכוהוליסט בפנטגון לא נוגע כמעט לגורלו של הנער גרג בלב ארה"ב. השתאיתי לראות שם את בני דמותי וגילי אוכלים ושותים היום, לא כי מחר ימותו, אלא מפני שהדברים החורגים מהרדיוס המאוד קרוב אליהם - פשוט לא ישנו מבחינתם את המחר. הייתי גאה על היותי אני, יודע ומבין ושואל ומסתקרן, לעיתים אפילו מתנשא עליהם. כבר בכיתה ד' סיפרו לנו שמלמדים היסטוריה בעיקר כדי שנלמד מטעויות העבר, ולא נחזור עליהן, ומאותה סיבה התעניינו איך מצבים דומים במדינות אחרות באו או לא באו על פתרונם. האמריקאים לא לעגו לעומק הזה, להיפך, הם פירשו בטעות את ההתנסחויות המשכילות שלנו בידע שהפגנו כקשורות במנת המשכל של העם היהודי. הם לא הבינו שיש ארץ שאי אפשר לחיות בה אחרת.

כבר בתחילת הסיור נטייתי לראות בחוסר הידע שלהם משהו רע ליהודים, שהרי לו היו יודעים איך "דפקו" אותנו כל השנים, בטח היו מחבקים אותי בהתרגשות כנציג אומה ששבעה תלאות וסבל. הרגשתי שכל השורשים והערכים הגדולים מונחים בשק כביר על שולחן המורה, ממש ליד שיקופיות החרמון וסיכות "I love Israel", והכיתה רק מחכה שאוציא אותם החוצה ואעשה בהם להטים לפני. חדור אמונה שבני הנוער האלה בטח ייהפכו לעוכרי ישראל לכשיגדלו אם לא אותיר אחריי רושם כבד של "אנדרדוג" (מסכן, "דפוק"), שלפתי מכובעי את ההיסטוריה מנקודת המבט הפרטית שלנו. אני חושב שזאת הייתה תוצאה של פאראנויה, הרגשה תמידית של רדיפה ואיום בסביבה זרה. פה דוקא אני מקנא בהם, בבני הנוער שפגשתי שם. קצב המאורעות הסוחף בישראל, התגובות המוגזמות, הצבא, השורשים, הביאו אותי לעומק מחשבה רב משלהם, אבל גם גרמו לסימפטומים שליליים מאוד. אילו היה פסיכיאטר בוחן למשל את הספרים בחדרי, בוודאי היה מגיע למסקנה שאיש הקורא על מלחמות היהודים בצורה כה שקדנית מרגיש עצמו בוודאי כחלק מהכלל, כלומר: כנרדף.

לכן אני מקנא באמריקאים שהיו הרבה יותר פתוחים ונוחים ממני. קינאתי בהם על כך שתכונות או התנהגויות מסויימות, שאצלי היו מאולצות ו"לא טבעיות", מהוות אצלם חלק טבעי מהזרימה היום-יומית של החיים. קינאתי למשל בתכונה הזאת שלהם, לנסות לעזור, להיות אדיבים, ולתמוך בזולתם בלי חשבון, או ההתחשבות בזולת והאימון בו, ובעיקר במשהו שאני לא יכול לבטא במילים ורק יכול לומר שאיננו נמצא מספיק בי ובבני-גילי הסובבים אותי בארץ - הגדרה כללית העונה לשם "תמימות".

מתוך: "כלבו" מקומון חיפאי.

הנחיות כתיבה לחיבור מס' 1

כתוב למחבר **מכתב** שבו אתה מסכים עמו, או חולק על התרשמותו, בהסתמך על נסיוןך ועל נסיונם של אחרים, ועל היכרותך שלך ו/או של אחרים, עם בני נוער מארצות שונות אם מתוך שמיעה או קריאה.

2. "האלימות המילולית נגד אישי ציבור הפכה לתופעה שכיחה בחברה בכלל, ובזו הישראלית בפרט". כתוב חיבור על תופעה זו: תאר אותה, דון בגורמיה והצע דרכים למניעתה.

3. "במדינת ישראל ניתן לחגים, למועדים ולימי הזכרון צביון מיוחד". כתוב מכתב לחבר יהודי החי בחו"ל. במכתבך תאר כיצד מצוין בישראל אחד הימים המיוחדים הללו, בדרך הממלכתית והפרטית.

4. "העולם שייך לצעירים" - ומה יעשו הזקנים?

הצג אחדות מבעיות הזקנים בחברה בת-זמננו, כאשר הזקנים הפסיקו להיות נטל כבד על המשפחה, והם יותר ויותר מאושפזים ב"הוסטלים" (בתי-מרפא ובתי-אבות, המוחזקים גם כבתי-חולים) בניגוד לעבר, כשהטיפול בהם נעשה בעיקר בבית, בתוך המשפחה. תאר והסבר את בעיות הזקן מתוך היכרותך עם אדם זקן (סבא, סבתא) או מתוך חוויות בעבודה בבית אבות בהתנדבות, שלך או של מישהו מחברך.

5. "אולי אנחנו לא לבד?". בשנים האחרונות נפוצה התופעה של דיווחים על עב"מים, ומחקרים בחיפוש אחר חיים בחלל החיצון. כתוב חיבור ובו תביע את יחסך לשאלה של קיום חיים מחוץ לכדה"א. תוכל גם להציג תגובות שונות לשאלה זו, הרווחות בחברה הישראלית.

בהצלחה